

Měnový systém v EU

Evropské finanční právo
přednáška, 4.3.2019

Struktura přednášky

(přednáška navazuje na přednášku z 25.2.)

1. Měnové právo v EU obecně

- i. Pododvětví práva finančního

2. Hotovostní a bezhotovostní prostředky v EU

- i. Právní úprava

3. Měnová politika v EU

- i. Právní úprava
- ii. fungování

Pár slov k měnovému právu

- Právní vědou řazeno do práva finančního
- Není samostatným právním odvětvím
- Regulace nakládání s peněžní masou
 - Vznik peněz
 - Platební styk
 - Správa depozit
 - Měnová politika, atd.

Pár slov k měnovému právu

- Právní úprava napříč právním řádem
- ČR: ústava, zákony, vyhlášky + např. doporučení ČNB
- EU: primární právo i sekundární právo
- Regulace vs. dohled

Euro – měna eurozóny

- Od roku 1999 - pevná fixace kurzu národních měn
- Od roku 2002 – bankovky a mince
- V roce 2002 cca 14 miliard kusů bankovek a 52 miliard kusů mincí

- V současné době měna 19 zemí
- Mimo to:
 - Bulharské leva je pevně navázáno na kurz eura
 - chorvatská centrální banka cílí stabilní kurz kuny vůči euru

Hotovost v eurozóně - emise

- Emisi provádí ECB a centrální banky států eurozóny (u mincí jen centrální banky států eurozóny)
- Nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura
- Počínaje 1. lednem 1999 je měnou zúčastněných členských států euro. Měnovou jednotkou je jedno euro. Jedno euro se dělí na sto centů.
- Euro nahrazuje měny jednotlivých zúčastněných členských států podle přepočítacích koeficientů

Je zúčtovací jednotkou

Hotovost v eurozóně - ochrana

- Nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání
- Článek 6
- Povinnosti úvěrových institucí
- 1. Úvěrové instituce a všechny ostatní instituce, které se účastní třídění a veřejné distribuce bankovek a mincí v rámci své profesionální činnosti, včetně organizací, jejichž činnost spočívá ve výměně bankovek a mincí různých měn, například směnárny, **jsou povinny stahovat z oběhu všechny jimi přijaté eurobankovky a mince, o kterých vědí nebo mají dostatečné důvody se domnívat, že jsou to padělky.** Ihned je předají příslušným vnitrostátním orgánům.

Základní pojmy k zopakování

- **Evropská centrální banka** – oficiální orgán EU, sídlo ve Frankfurtu, měnověpolitická rozhodnutí
- **Evropský systém centrálních bank (ESCB)** – skládá se z ECB a centrální bank všech států EU; „*vymezuje a provádí měnovou politiku EU*“ (v zásadě pouze eurozóny)
- **Eurosystem** – ECB a centrální banky zemí eurozóny

Cíle měnové politiky „eurozóny“

- Primární cíl: **udržování cenové stability**
- úkol podporovat obecné hospodářské politiky v EU se záměrem přispět k dosažení cílů EU
- cíl vyjádřen ve vztahu ke všem národním bankám členských států EU, tj. i těch, které nespolutvoří Eurosystem

Cíle měnové politiky „eurozóny“

- Primární cíl: **udržování cenové stability**
- úkol podporovat obecné hospodářské politiky v EU se záměrem přispět k dosažení cílů EU
- cíl vyjádřen ve vztahu ke všem národním bankám členských států EU, tj. i těch, které nespolutvoří Eurosystem

Měnově politické nástroje

- Standardní:
- Klíčové sazby:
 1. Main refinancing operations 1wk (a další, i dlouhodobé)
 2. Marginal lending facility
 3. Deposit facility
- Povinné minimální rezervy – jako nástroj aktivně nevyužívány

Měnově politické nástroje

- **Nestandardní:**
- Lze sem řadit deposit facility v záporných hodnotách?
- Různé programy přímých nákupů cenných papírů, např.:
- *Securities markets programme (SMP, 2010-2012)*
- *Outright monetary transactions (OMT, vyhlášení 2012)*
- *Public sector purchase programme (PSPP, 2015)*
- Od počátečné sterilizace následně ustoupeno, kvantitativní uvolňování

Zákaz měnového financování

- Čl. 123 SFEU:
- *Evropské centrální bance nebo centrálním bankám členských států (dále jen "národní centrální banky") se zakazuje poskytovat možnost přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo jakýkoli jiný typ úvěru orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávním orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům členských států; rovněž je zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů Evropskou centrální bankou nebo národními centrálními bankami.*

Soudní přezkum

- Např. Gauweiler (CJEU, C-62/14)
- Stanovil přísné podmínky pro nákupy veřejných dluhopisů
- Nový soudní spor, srpen 2017
- Rozhodnutí v prosinci 2018 – CJEU, C-493/17
- Přímé nákupy veřejných dluhopisů ukončeny v roce 2018
- Negativní sazbu předpokládána nejméně do konce roku 2019

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz